

Kupujte VOJNE BONDE!
Najstarejši slovenski dnevnik v Ohio
Oglasi v tem listu so uspešni

ENAKOPRAVNOST

EQUALITY

NEODVISEN DNEVNIK ZA SLOVENSKE DELAVCE V AMERIKI

Kupujte VOJNE BONDE!
The Oldest Slovene Daily in Ohio
Best Advertising Medium

VOLUME XXVI.—LETO XXVI. CLEVELAND, OHIO, WEDNESDAY (SREDA), AUGUST 18, 1943 STEVILKA (NUMBER) 192

NEMCI PRED BRIJANSKIM NA BEGU; 10,000 NACIJEV UBITIH

Ofenziva Rdeče vojske pred Harkovom in Smoljenskom dobro napreduje

NEMCI JAVLJAJO NOVO RUSKO OFENZIVO PRI VJAZMI

Rdeča armada je včeraj udarila nazivno trdovratnemu odporu nacističnih čet štiri milje naprej v napredovanju proti Brijansku, in obenem je izboljšala svoje pozicije v ofenzivah proti Smoljensku in pri Harkovu.

Glasom poročila iz Moskve, da Rusi tekom včerajšnjega dneva pobili 10,000 Nemcev.

Nemci na polnem umiku

Nemci na brijanskem sektorju se umikajo z ene pozicije na drugo. Po zadnjih vesteh se Rusi na tem sektorju nahajajo samo še 15 milj vzhodno od velikih nemškega obrambnega centra.

Zasedenih je bilo nad 60 trgov in vasi. Nemci, ki so bili vrženi s poglavitve linije, so po

Capt. Rickenbacker poroča o vtisih, ki jih je dobil na obisku v Rusiji

Sovjetska unija utegne po vojni postati največja demokracija na svetu. Nemčija še ne bo tako brž kapitulirala.

Včeraj je Capt. Edward V. Rickenbacker prvič podal javno izjavo o vtisih, ki jih je dobil ob obisku v Rusiji. Rickenbacker se je pred nekaj dnevi vrnil iz daljšega obiska v Sovjetski uniji.

Ta izjava je tem bolj značilna, ker Rickenbacker velja za konservativnega človeka. Pred kot poseben opazovalec ameriškega vojnega departamenta, je bil mnogo kritiziran od delavskih krogov radi izjav, v katerih je obsojal sporadične zastopnike v ameriški vojni industriji radi mednih sporov.

Hvali rusko armado
Rickenbacker je izjavil, da posedata ruska armada ogromne rezerve moštva, čigar borbeno sposobnost so tako očitne, da je vsak komentar o njih nepotreben.

Delavci v tovarnah dobe manj živila kot vojaki, ampak hrana je zadostna za povojno telesno in duševno stanje.

Videl edinstveni aeroplan
Opisal je obisk v ruski tovarni za izdelovanje Stormovik bojnih letal ter rekel, da je tam videl "edino kompletno oklopno letalo za razbijanje tankov, ki ga posedata katerakoli zračna sila na svetu." To letalo se operira po načinu "dive" bombnikov, toda vedno manj kot 500 čevljev nad zemljo.

"Največja demokracija"
Rickenbacker je rekel, da boljševizem v Rusiji ni to, kar so nam pripovedovali komunistični gorečniki v Ameriki. Sovjetska vlada se čedalje bolj nagiba proti desni, zlasti tekom zadnjih dvajset mesecev.

"Ako bo šlo v tej smeri dalje," je rekel Rickenbacker, "se zna zgoditi, da bo Rusija prišla na svetovno največjo demokracijo na svetu."

Ogromna zračna zmaga nad Japonci

Zavezniki so presenetili in zdrobili nič manj kot 170 japonskih letal.

Z zavezniškega glavnega stana v severozapadnem Pacifiku se poroča, da so zavezniške sile nad Novo Gvinejo pridobile odločilno nadvlado v zraku, ko so v torek presenetile več kot 225 japonskih bojnih letal, ki so stala v formaciji na letalskem polju v Wewak pokrajini.

Pri napadu je bilo uničenih ali resno poškodovanih najmanj 170 japonskih letal in pobitih je bilo do 1,500 mož letalskega osoblja.

Na japonska letala je bilo vrženih deset tisoč vžigalnih bomb, ki so povzročile paniko med posadko. Druge bombe so uničevalno delo dokončale.

Letala so bila očitno na poti, da pomagajo japonskim silam, ki se na Novi Gvineji umikajo skozi džungle pred ameriški in avstralski četami.

Naši fantje-vojaki

Pred kratkim se je nahajal na sedem dnevni dopustu pri svoji materi in sestrah, Joe Stemberger, iz Crosby, Pa. Nahaja se pri mornarici, kjer se mu zelo dopade. Njegov naslov je: Joe Stemberger, Co. 475 XF—17, U. S. N. T. S., Sampson, N. J. Njegov brat Anthony se pa nahaja v oficirski šoli, in njegov naslov je: Anthony Stemberger, 129th Bn. Co. Inf., Camp Sibert, Alabama.

NOV GROB
Včeraj okrog poldne je preminila na svojem domu Helen Paljevic, stara 64 let. Stanovalec je na 14610 Thames Ave. Pokojnica je bila doma iz Bokovine na Hrvaškem, odkoder je prišla v Ameriko leta 1913.

Tukaj zapuščala žalujoči hčeri
Ann, poročena Ray, in Goldie. Njen soprog Bolto je preminil pred dvajsetimi leti. Pogreb se bo vršil v soboto zjutraj ob 8. uri iz pogrebnega zavoda August F. Svetek, 478 E. 152 St., v cerkev sv. Pavla na E. 40 St. in nato na Calvary pokopališče. Bodi ji lahka ameriška zemlja!

KONVOJE VODI
Adm. Sir Max Horton, član oddelka britskih mornariških operacij, ima pred seboj mapo, ki kaže pozicije konvojev, ki se nahajajo na poti v Anglijo. To delo je zelo zavpno in majhna pomota bi znala primesti smrt mnogim mornarjem.

SODNIK BELL UMRL
Včeraj je nenadoma umrl mestni sodnik Oscar Bell, ki je bil 62 let star. Bil je republikanec in skozi zadnjih dvajset let na mestni sodnijski klopi.

SEJA
Nocoj ob 7:30 uri se vrši seja društva Waterloo Grove št. 110 W. C. v Slov. del. domu na Waterloo Rd. Članice so vabljenе, da se udeležijo.

IMEL JE SREČO

Vkljub toči 500 krogeljev, se je nekdo ameriško letalo srečno povrnilo na svojo bazo po napadu na Sicilijo. Narédnik Henry B. Hicks pregleduje poškodovano krilo letala.

Ameriški bombniki globoko v Nemčiji

Včeraj so ameriške letelice trdnjave na poletu iz Anglije v severno Afriko napravile rekorden napad na industrijske naprave v osrčju Nemčije. Napadi so bili izvršeni kot običajno pri belem dnevu.

Ameriška letala so bombardirala aeroplansko tovarno v Regensburgu, severovzhodno od Monakova blizu avstrijsko-češke meje. Po bombardiranju nemških mest so bombniki pluli dalje ter po preletu Alp in Sredozemskega morja pristali v Severni Afriki.

V Regensburgu se nahajala druga največja tovarna bojnih letal Messerschmitt tipa. Amerikanci so bombardirali tudi velike jeklarske naprave v Schweinfurtu blizu Frankfurta.

Da je bil napad izvršen v velikem stilu, je razvidno iz naznaila, da so Amerikanci izgubili v obeh napadih 36 bombnikov.

BERLIN BEBEČE O "PRAVICNEM MIRU"

Neki berlinski radijski komentator je sročil izjavil, da so "najnovejši dogodki omilili ekstremistične elemente v Nemčiji, in da haš vsled svoje resnosti morejo napraviti pravičen mir bolj sprejemljiv." Isti govornik je rekel, da to ne pomeni, da se bo Nemčija "brezpogojno podala."

Priznal pa je, da bo nemški odpor prej ali slej zlomljen, in potem je vprašal, če je potrebno v vojno nadaljevati do trpkoga konca. Govornik je sugeriral "zmerom, pravičen in pošten mir, ki omogoči stopnjevalne politične spremembe, ki so v novi Nemčiji neizogibne."

SMRTNA KOSA
Sročil je preminila po kratki in mučni bolezni v Glenville bolnišnici Katherine Badalich, rojena Kuljat, stara 68 let, stanujoča na 19713 Mohican Ave. Doma je bila iz Oseka na Primorskem, kjer zapuščala več sorodnikov. Tukaj je bivala 37 let in je bila članica društva Zavedni sosedje št. 158 S. N. P. J. Pokojnica zapuščala žalujočega soproga Vincenta, sina Josepha, hčer Angelino, poročeno Taylor, brata Louisa in več drugih sorodnikov. Pogreb se bo vršil v petek popoldne ob 1. uri iz pogrebnega zavoda Jos. Zele in sinovi, 458 E. 152 St., na Highland Park pokopališče. Bodi pokojnici ohranjen blagospomin, preostalih pa naše sožalje!

MESSINA JE PADLA!

Pismi slovenskih vojnih ujetnikov

Mr. Vinko Coff, 17802 Delavan Rd., je prejel pismo od vojnega ujetnika Janka Klinkou, v katerem se vojak iskreno zahvaljuje za dar, ki ga je prejel, ter pove, kako se srečnega počuti, ko vidi, da so se tukajšnji rojaki Slovenci zavzeli za slovenske fante, ki se nahajajo v italijanskimi ujetniki. Zelja njegova, kot ostalih ujetnikov, katerih je skupaj 22, je da bi Amerika čim prej priborila zlato zaželjeno svobodo za vse.

Mr. Andy Sosič, točaj v Slovenskem delavskem domu na Waterloo Rd., je takisto prejel pismo od enega izmed slovenskih vojnih ujetnikov, namreč od njemu nepoznanega Franca Sedmaka. Njegovo pismo se glasi:

"Spoštovani mi gospod, prej ko vam pišem, vas prav lepo iz srca pozdravim, vas in vaše vse domače. Dragi gospod, naznanim vam, da sem dobil vaše poslanske cigarete, za katere se vam najsrčneje zahvalim. Sprejel sem jih z velikim veseljem. Gospod, kot ste slišali, tu nas je 22 Slovencev, ki si zapojemo vsak dan slovenske pesmi, in se zmenimo kaj o suženstvu, ki smo ga morali prenašati pod Italijanom. In tudi tu sedaj nas zaničujejo. Težko prestajamo med njimi. Vsak dan pričakujemo rešitve. Petindvajset let je, kar smo zavidani od tega naroda. Koliko ljudi je pomrlo po nedolžnem — fantje in dekleta — nikdar jih ne bomo več videli; koliko so prestale uboge matere. Tudi moja mati, ne vem kaj začne, ker sva dva po svetu. Predragi gospod, jaz imam tukaj dve teti, pa ne vem nič kje se nahajata."

Artilerijski napad
Kot uvod k padcu Messine se je v ponedeljek ob treh zjutraj začel strahovit topniški napad na mesto, ki je omeščal zunanji rob utrdb okrog Messine ter pripravil pot za ameriški naskok na zadnji center osiščnega odpora.

V ponedeljek ob 8. uri zvečer je ameriška tretja divizija z

Ves odpor osišča na Siciliji je zlomljen. Zavezniki pripravljeni za upor proti Italiji

AMERIŠKE ČETE SO PRVE DOSPELE V ZADNJE VELIKO MESTO NA SICILIJU

Včeraj je padla Messina, zadnje veliko mesto na Siciliji, s čemur je zaključeno eno poglavje zavezniške ofenzive proti osišču. Prihodnji korak očitno bo bo invazija italijanske celine. Ameriške čete so prve dospele v od bomb razdejano Messino, in ameriška artilerija je brez odlašanja začela obstreljevati obalo italijanske celine, ki leži dve milji severno od messinske morške ožine.

Nemci evakuirani z otoka

Berlinski radio pravi, da so se vse nemške in italijanske čete z opremo vred o pravem času umaknile z otoka in da je s tem borba na periferiji "evropske trdnjave" končana.

Gen. Hube, nemški poveljnik, je bil eden izmed zadnjih, ki so zapustili Sicilijo, pravi nemški radio.

Invazija Italije?
Rimski radio je sročil poročal, da se je v bližini Catanije ob vzhodni sicilski obali opazilo zbiranje silne zavezniške vojske, ki očitno pripravlja invazijo italijanske celine. Nemci v paniki razstreljujejo vojaške instalacije na južnem koncu italijanskega "škornja", v očitnem strahu, da se invazija Italije prične brez odmore. Obenem so pričeli obstreljevati Messino iz 15-palč. topov. Amerikanci so odgovorili, s svojimi najtežjimi topovi, in sedaj je v teku topniški dvoboj.

Borba za Sicilijo je trajala z dobrih mesec, oziroma 38 dni.

Roosevelt se je pridružil premierju Churchillu v Kanadi

Predsedniku je kanadsko ljudstvo priredilo navdušen sprejem

Sročil je bil predsednik Roosevelt navdušeno pozdravljen od prebivalstva Quebeca, kamor je dospel, da se posvetuje s premierjem Winston Churchillom glede nadaljne strategije zavezniških sil za zlom sil osišča.

Tako se je začela zaključna faza vojne konference v Quebecu, šestega posvetovanja med tema dvema voditeljema združenih narodov, ki sta se prvič sestala leta 1941 na Atlantiku, ko je bilo obzorje demokracij prepreženo s skoro neprodorno črnimi oblaki.

Položaj je drugačen

Danes je položaj zavezniških sil totalno drugačen. Danes je osišče v ognju, ker ne ve, kdaj in kje bodo udarile sile zaveznikov.

Nocoj se je v gradu, ki se dviga nad mestom, vršila slav-

bliskovito ofenzivo prišla pred vrata mesta, in včeraj zjutraj so Amerikanci zasedli mesto samo.

Ob istem času je bila angleška osma divizija samo nekaj milj južno od Messine, potem ko je izvršila drzen komandni napad na obalo osem milj južno od mesta in samo devet milj od Kalabrije na drugi strani messinske ožine.

Zavezniški glavni stan poroča, da je ves osiščni napor sročil prenehal.

Invazija Italije?
Rimski radio je sročil poročal, da se je v bližini Catanije ob vzhodni sicilski obali opazilo zbiranje silne zavezniške vojske, ki očitno pripravlja invazijo italijanske celine. Nemci v paniki razstreljujejo vojaške instalacije na južnem koncu italijanskega "škornja", v očitnem strahu, da se invazija Italije prične brez odmore. Obenem so pričeli obstreljevati Messino iz 15-palč. topov. Amerikanci so odgovorili, s svojimi najtežjimi topovi, in sedaj je v teku topniški dvoboj.

Borba za Sicilijo je trajala z dobrih mesec, oziroma 38 dni.

War bondi - vaša najboljša investicija

Vsem onim med vami, ki danes zaslužijo več kot prej, katerih zaposleni člani rodbine so danes številnejši kot kdajkoli prej, pač ne more biti zdaj težko kupovati več Victory War Bondov.

Drugi zopet bo morda kupovanje dodatnih bondov težava in žrtev, toda nobena teh žrtev, katere prinašamo doma, se ne more primerjati z onimi, naših vojakov, ki dnevno tvegajo za nas svoje življenje!

Vaša vlada nujno poziva vse Amerikance doma, da investira-

jo vsak posamezni dolar, katerega ne potrebujejo za svoje vsakdanje izdatke, v Victory War Bonde. Dodatni dohodki, ki gredo na črni trg ali katere porabite za nepotrebni luksuz, podaljšujejo vojno.

Spravljajte torej od danes naprej svoje dolarje tja, kjer bodo najbolj koristni, namreč v War Bonde. Povečajte znesek, katerega porabljate za War Bonde, bodisi z pridržki od plače, bodisi z neposrednim nakupovanjem. Povečajte svoj doprinos k vojnemu naporu...

UREDNIŠKA STRAN "ENAKOPRAVNOSTI"

"ENAKOPRAVNOST"

Owned and Published by
THE AMERICAN JUGOSLAV PRINTING AND PUBLISHING CO.
6231 ST. CLAIR AVENUE — HENDERSON 5311-12
Issued Every Day Except Sundays and Holidays
SUBSCRIPTION RATES (CENE NAROČNINI)

By Carrier in Cleveland and by Mail Out of Town:
(Po raznašalcu v Cleveland in po pošti izven mesta):

For One Year — (Za celo leto) \$6.50
For Half Year — (Za pol leta) 3.50
For 3 Months — (Za 3 mesece) 2.00

By Mail in Cleveland, Canada and Mexico:
(Po pošti v Clevelandu, Kanadi in Mehiki):

For One Year — (Za celo leto) \$7.50
For Half Year — (Za pol leta) 4.00
For 3 Months — (Za 3 mesece) 2.25

For Europe, South America and Other Foreign Countries:
(Za Evropo, Južno Ameriko in druge inozemske države):

For One Year — (Za celo leto) \$8.00
For Half Year — (Za pol leta) 4.50

Entered as Second Class Matter April 26th, 1918 at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of Congress of March 3rd, 1879.

104

VEČ ZRELOSTI PROSIMO!

Svet se nahaja v vrtincu epohalnih dogodkov, katerih razplet in oblikovanje bo ertalo pot narodom v daljni in megleni bodočnosti. Nič ni bolj naivnega in kratkovidnega kot postavljati se v pozo modrijana, ki vse ve in razume, ki radodarno deli nauke na levo in desno, kakor da je pojedel vso učenost sveta.

Ako bi živeli v takozvanih normalnih časih, bi bilo tako postopanje smešno. A naša doba je vse prej kot normalna. Je to velika, pretresljiva in tragična doba, ki bo zadala civilizaciji globoke rane, katere se v najboljšem slučaju ne bodo dolgo zacelile. Zato tako ravnanje ni smešno, temveč zelo žalostno.

"Ameriška Domovina" je te dni objavila dolg članek, ki navzlic množici besed ne more zakriti plitvosti, ki odseva iz vsake njegove vrste. Že sam naslov: "Ali se vam bodo zdaj vendar odprle oči?" predstavlja višek bahalnosti in cenene senzacionalnosti. Trezno misleči, zreli ljudje, ki čutijo moralno odgovornost za svoje besede, ne pišejo v tonu, čigar posledica ne more biti drugačna, kakor da se peščica Slovencev v Ameriki — edini drobci našega tako masega in tako strašno bičanega naroda, ki uživa svobodo besede in dejanja — še bolj razdvoji, zmede in omlači za katerokoli stvarno in smotreno delo, ki bi v tej težki uri moglo prinesiti žarek upanja naši rodni domovini.

Mi ne vemo, kaj vse se danes godi v grozni ječi, vladani od okrutnih nemških in italijanskih fašistov, v katero je danes spremenjena vsa slovenska zemlja. Natančno tega tudi nihče drugi ne ve. Kar pride v svet skozi špranje te ječe je malo, marsikaj je nejasnega, marsikaj tudi navidezno nasprotujočega, vse kar je v pričo razmer razumljivo.

Ampak eno je vendar jasno in neuporekljivo. Namreč, da med Slovenci v domovini obstoji borbena gibanje pod imenom "osvobodilna fronta," ki bije boj na življenje in smrt proti zločinskim italijanskim in nemškim okupatorjem, prav kakor se postavi v bran s poslednjim mišico v svojem telesu človek, ki je napaden od krvoločne zverine. Če se ti borci tudi nazivljajo partizani in če jih kdo v daljni Ameriki z varnega zmerja s komunisti, ne pomeni popolnoma nič. Slovenski kmet ali delavec, ki mu je nemški ali laški fašist požgal dom, poslal sina na suženjsko delo v Nemčijo, hčer v vojaški bordel, mu ubil ženo, dojenačka pa pustil, da je od gladi umrl, ne potrebuje nobenih naukov iz Moskve. On se bije. To je nagonsko, ementarno.

Zelo verjetno seveda je, da bi pri tem tako naši Slovenci kot tudi ostali Južni Slovani zrejo z zaupanjem na Rusijo. To ni vendar nič zagonetnega. Prvič so Rusi Slovani, ki so jim vsled tega bližji kot kdo drugi, poleg tega pa vedo, da je Rusija vsaj do danes doprinesla večje žrtve za ugonobitev istega fašističnega prokletstva, ki je Slovenijo privežalo na mučilno kolo, kakor pa vsi drugi narodi skupaj. Odstraniti je treba samo očala predsodkov, ki so popolnoma tuja naravnim nagnenjem povprečnega Slovenca in Južnega Slovena, pa je vse jasno.

Mar se "Ameriška Domovina" res tako boji, da bo Stalin okupiral Slovenijo in ostalo Jugoslavijo? Človek, ki kaj takega verjame, enostavno neče videti faktov, ki so na dlani. Največja mesta Rusije so v razvalinah, njene najbolj rodovitne pokrajine opustošene, od štiri do pet milijonov njenih mladih mož je obležalo na bojnih poljih, nič manj kot 60 milijonov njenega prebivalstva — toliko kot pol Amerike — je že dve leti na natezalnici okupatorskih rabljev. Da, Rusija je silna in močna, ampak strašne žrtve, ki jih doprinese v tej vojni, sekajo globoke rane v njeno telo. Kar bo Rusija, pa naj ji vlada Stalin ali kdorkoli, po vojni potrebovala, je mir, dolgo let miru, da zopet zgradi porušena mesta in industrije, izravna razdejana polja, da od vojnih grozot telesno in duhovno upropaščene milijonske mase zopet spravi na normalni tir življenja. Zemlje ona ne potrebuje, ker te ima sama

dovolj, potrebuje pa dobrih sosedov in iskrenih prijateljev, na Balkanu, v Ameriki in drugod.

Pošten in informiran slovenski urednik bi moral to vedeti, ne pa navijati dan na dan isto staro lajno o "komunistih." Zakaj bi ne pustil ta posel raje Goebbelsu v Berlinu, ko je vendar pesem o "boljševizaciji Evrope" zadnja bilka, katere se oprijemlje krvaveča nacijska zverina.

Bodimo hvaležni, da imamo moža kot je Louis Adamič, ki si je s svojim talentom in delavnostjo pridobil zaupanje v krogih, ki naš stvari lahko mnogo koristijo. Ni potrebno, da vsi zmerom enako mislimo, ali da se glede vsake potankosti strinjamo. Ko se je ustanovil SANS, je bil napravljen konstruktiven korak, da Slovenci v Ameriki storimo toliko za naš narod v domovini, kolikor se v danih razmerah pač more. Enak je bil namen politične konference, sklicane na prizadevanje Adamiča, na kateri so bili menda prvi zastopani vsi Južni Slovani, ne samo Slovenci, Srbi in Hrvatje, temveč tudi Bolgari in Macedonci. Komur kaj ne ugaja pri eni ali drugi organizaciji, ima pravico do kritike, ampak tista stara pesem o "komunistih" naj že enkrat neha. Časi so preresni za take neslanosti.

Več zrelosti in močnatosti prosimo!

V.JG.

Mussolini in njegovi posnemovalci

Napisal Peter Lipa

Washington (ONA) — Zdaj, ko je že videti z večjo jasnostjo, kaj se skriva za Mussolinijevim "odstopom", postaja očividno, da bodo posledice njegovega padca mnogo bolj dalekosežne in globoke nego one, ki so se pokazale takoj v prvih dneh, neposredno po njegovem odstopu.

Svojo kontrolo nad položajem v Italiji, je bil Mussolini že davno predal v roke svojim nacističnim gospodarjem. V zadnjih par mesecih pa se je tudi njegovo zdravje postopoma slabšalo, tako da je celo odstopil svojo oblast nad fašističnimi prvaki sekretarju stranke Carlo Scorzi. To vse je res, toda Mussolini je bil kljub temu vendar še vedno simbol sistema vladanja, ki se poslužuje nasilja in zatiranja, sistem, ki je imel svoje obdobje v posnemovalce v vsej južni Evropi. Vsi ti Mussolinijevi učenci so skoro vso svojo oblast poverili Adolfu Hitlerju — toda zdaj, ko je moral Mussolini oditi, so brezdomno vsi spoznali, da so tudi njihovi dnevi že šteti.

Radi tega spoznanja morda še ne bodo takoj prestopili na stran zedinjenih narodov in sil demokracije, ki še obstajajo v njihovih deželah. Ravno nasprotno, upoštevati je treba možnost, da bodo poskusili s kar največjo energijo poraziti te sile in obdržati oblast v svojih rokah.

Kmalu za tem, ko je maršal Pietro Badoglio prevzel predsedništvo vlade v Rimu, je izbruhnil upor v Milanu, zibeljki italijanskega fašizma. Ena od hiš, katere je ljudstvo najbolj srdito napadalo, je bil urad časopisa Popolo d'Italia. Hiša je bila obkoljena od vojaštva. O broč vojakov pa je obkoljevala množica razjarjenih milanskih meščanov. Neko švicarsko poročilo pravi, da je demonstrantom v trenutku, ko je razburjenost nekoliko poglobila, uspelo približati se zgradbi Popolo d'Italia toliko, da so obleganci mogli slišati in razumeti njihovo klicanje.

"Predajte nam vaše vodje in pojdite domov", so jih pozivali.

Očividno je nato nastal prepir in boj med dvema skupinama v notranjosti hiše. Ze par minut pozneje se je pojavila na strehi gruča ljudi, ki je vlečla s seboj moža, ki je z vso silo otepal okoli sebe, ter ga strmoglavila doli na cesto. Množica ga je potepala in pohodila do smrti.

Ta žrtev ni bil nikdo drugi kot Amerigo Dumini, eden od morilcev znamenitega Giacomo Matteoti, katerega so leta 1924

fašisti odstranili, ker jim je bil nevaren nasprotnik.

K tej zgodbi je nekdo napravil naslednjo modro pripombo: "Bog ve, ali je to dobesedno res ali ne — na vsak način pa je lepa in globoka podoba tega, kar se danes dogaja na italijanskih tleh." Globlja misel te pripombe je ta, da so vladarji Italije pod pritiskom svojega ljudstva in grožnjami armad zedinjenih narodov zašli v prav tako težek in nevaren položaj kot je situacija bila nevarna in neuporabna za branilce poslopja lista Popolo d'Italia spričo grožnje milanske množice. V obeh slučajih poskuša armada ščititi zatiralca pred maščevanjem zatiranih. Toda ljudstvo zahteva kazni vođa — dočim oni, ki so bili tako dolgo delali za Mussolinija, niso hoteli žrtvovati ničesar razven njega samega — Mussolinija — hoteli tako uiti grozečemu navalu. Kralj Victor Emanuel, Badoglio in vsi ostali manjši uradniki, ki so dobivali iz Mussolinijevih rok pohvalo in nagrade, pa so še vedno na odločilnih mestih.

Predsednik Roosevelt, premier Churchill, državni sekretar Cordell Hull in minister za zunanje zadeve Anthony Eden so vsi, ponovno izjavili, da so naši pogoji za Italijo še vedno brezpogojna predaja. Ako zares mislijo kar pravijo — a o tem mi ne smemo dvomiti — se bodo pogajali s kraljem in Badoglio-em izključno le v toliko, da sprejmejo to predajo. Nato pa bodo uvedli Britanci in Amerikanci vojaško upravo, dokler ne pride čas, da bodo mogli Italijani sami izvoliti svoje demokratske predstavnike. V bistvu pa so kralj, Badoglio in vsi okoli njiju ravno tako naši sovražniki kot Mussolini sam. Oni zdaj poveljujejo vojaštvu, ki se bori proti našim četam, in oni so tudi sodelovali ob priliki nasilne okupacije Abesinije in Albanije.

Že samo dejstvo, da je Mussolini odletel, nam jamči za to, da se bo upor Italijanov kmalu končal. Mussolini, ki je strmoglavil Italijo v vojno, je bil sam tudi najmočnejši zagovornik nadaljevanja vojne. Dejstvo, da je bil vržen ven, avtomatično obsoja to politiko za bodočnost.

Toda v tej stvari je še mnogo drugih važnih momentov. Usodne besede na steni zrejo v osem vsem malim diktatorjem, ki v najkrajšem času ne bodo imeli več ničesar v svoji oblasti — razven da gredo za njih in odstopijo. Kot ustvaritelj prve fašistične doktrine je užival Mussolini skozi zadnjih 20 let obdivovanje vseh evropskih — in ameriških — tiranov. Nje-

gov. padec oznanja vsem, da so njihove ure štete.

Precej posledic se je že pokazalo. Generalisim Francisco Franco, ki se ima Mussoliniju največ zahvaliti, že mesece in mesece živi v večnem strahu monarhističnega preobrata. Nedavno je kaznoval skupino španskega "Cortes" (parlament), ki se je bilo drznilo podpisati poziv, da se vrne kraljeva rodbina, ki je stvari zedinjenih narodov naklonjena. Toda svojega ambasadorja v Veliki Britaniji, vojvode Alba, katerega ime je bilo podpisano na pozivu na prvem mestu, ni mogel kaznovati. Alba se je še pred kratkim razgovarjal z Eden-om, vsled česar nevtralni diplomati z zaupanjem govore o povratku Dona Juan-a — prestolonaslednika — tako, da bodočnost generalisima Franco-a ni baš videti svetla.

Na Madžarskem so bile mrzlične seje ministrskega sveta. Christoph de Kallay, sin ministrskega predsednika je baje odšel v Carigrad, da bi mogel takoj začeti posvetovanja v službi italijanske predaje. Znan je že, da je Madžarska pripravljena vrniti Jugoslaviji vse zasedene kraje in se odpovedati vsem svojim zahtevam na Balkanu.

V Rumuniji je začela policija preganjati vse one, o katerih sumijo, da so vladni neprijazni. V Bolgariji so v teku priprave za izstop iz osišča in za padec ministrskega predsednika Bogdana Filova.

V Jugoslaviji se vprašujejo o be kvizlinški vladi, kaj se bo z njima zgodilo, ako bi se italijanske čete umaknile iz njihovega ozemlja.

Sirom vse južne Evrope je jasno videti, kaj se pripravlja. One skupine, ki so bile pripravljene služiti nacizmu in pobirati drobtinice z njihove mize premljujejo — skoraj na glas: kako se bom iztrgal iz Hitlerjevih krempljev in obenem preprečili, da nas narod prežene?

Zedinjeni narodi in njihova politika brezpogojne predaje, ki jamči vsem narodom pravico, da si sami izberejo svojo vlado, jim odgovarjajo: ne bo šlo ...

ZOPETNA ZAPOSILITEV IN NAMESCENJE VETERANOV

Vojna komisija za delavstvo in komite za skupno politiko delodajalcev in delavcev sta odobrila program za popolno in resnično zaposlitev ameriških veteranov po njihovi vrnitvi, čim bodo v redu odpušteni iz oboroženih sil, bodisi radi pohabljenj dobljenih v boju, bodisi iz drugih vzrokov.

Javljeno je, da bosta s posredovanjem War Manpower Commission izdelala Urad za zaposlitev, oddelek za zaposlitev veteranov, in Urad nabornega service-a, vse potrebne načrte, da bo dobil delo vojak takoj po svojem povratku, ali pa, da bo primerno vežban v cilju zopetne zaposlitve.

ITALIJANI IMAJO TEŽKE IZGUBE NA BALKANU

Washington. — Sezname iz gub za mesec maj, katere je izdalo italijansko vrhovno poveljstvo, so zopet pokazali, da je Balkan fronta zelo velikega obsega — vsaj za Italijane. Izgube, katere Italijani priznavajo za mesec maj, štejejo 3.394 mrtvih, ranjenih in pogrešanih, ter so skoraj dvakrat tako visoke kot katerekoli prej priznane izgube v teh okrajih od meseca junija 1941 — tako poročajo vesti, katere je prejel OWI. Skozi zadnji dve leti je vsak mesec vojna na Balkanu zahtevala težkih in neprestanih žrtev od italijanske vojne mašine.

Reševanje potopljenih ladij

V boju proti grožnji podmornic zidata ameriška in britanska vlada poleg drugih sredstev posvečenih varnosti pomorskih plovov, tudi precejšnje število posebnih ladij za reševanje potopljenih in potopljenih trgovskih in vojnih ladij. Naloga takih rešilnih ladij je, da dvignejo poškodovane ladje na površje, jih na licu mesta kolikor pač mogoče popravijo ter jih nato odvlečejo v pristanišča, v katerih se nahajajo ladjedelnice s potrebnim suhim dokom. Posadke rešilnih ladij so sestavljene skoraj izključno iz specializiranih in strokovnjakov izurjenih v tem posebnem poslu.

Rešilna ladja je torej nekakšna kombinacija plavajoče mehanizirane delavnice in naprave izredno močnimi sesalkami. Mehanizirana delavnica je podobna tovorni, ki razpolaga z vsem potrebnim za izdelovanje posebnega orodja in celo manjših strojev. Sesalke, ki so vzidane v rešilno ladjo, pa so tako močne, da presegaajo povprečno kapaciteto sesalk za vodo, ki delajo v vodovodih srednje velikega mesta.

Rešilne ladje morajo biti pripravne za plovbo na visokem morju, morajo biti pa kljub temu plitkega dna, tako da se morejo približati tudi ladjam, ki so nasledle na pesek. Reševanje potopljenih ladij je ena najvažnejših nalog vojnega napora — trdo in nevarno delo, o katerem je javnost mnogo premalo poučena.

Kapitan rešilne ladje ima pod seboj vse upravne posle in je seveda edini odgovoren za ladjo, dokler plove na morju. Kakor hitro pa dosepe ladja na lice mesta, kjer je treba začeti rešilno delo, prevzame poveljstvo takozvani šef reševanja — (salvage master), ki je vedno starejši človek z bogatimi izkušnjami.

Njegova naloga je, da reši poškodovano ali potopljeno ladjo s tovarom vred. Vse dokler vrši rešilna ladja ta posel reševanja, je on edini odgovorni poveljnik.

Razven tega pa se nahajajo na rešilni ladji seveda še najrazličnejši strokovnjaki, specialisti za lontanje, strojni inženirji, izvedenci za sesalke in potapljači.

Poleg šefa reševanja je najvažnejša oseba na ladji potapljač.

Malokatera poškodovana ladja bi mogla odpluti nazaj v ladjedelnico, ako je potapljač ne bi pomagal popravljati. On mora zamašiti luknje, ki so pod vodno gladino, on odstrani poškodovane in polomljene dele ladje, pritrdi jeklene kable, s pomočjo katerih dvignejo in potegnejo poškodovano ladjo.

To delo je silno naporno in zahteva ljudi neobičajno trdnega zdravlja. Potapljač je redko starejši od 40 let — večinoma so to moške srednje rasti, a železne konstitucije. Debeluhar sploh ne bi mogel obleči potapljačeve obleke, a tudi njegovo srce najbrže ne bi moglo vzdržati strašnega napora pri tem poslu.

Povrh tega pa mora biti potapljač prvovrsten in spreten mehanik, mora poznati vse skrivnosti lontanja in znati delati tudi v temi, s pomočjo tipanja. Ako je premalo prostora, mora delati sklonjen, čepe in ves zveržen. Strokovnjak mora biti za delo z dinamitom in razstreljevanjem. Toda preko vsega je potrebno, da je mož hladnokrvn in miren.

Potapljačev posel ni le težek, temveč čisto tudi zelo nevaren.

V toplejših vodah ogrožajo njegovo življenje morski volvi in druge pošasti globine. Vse mu grozi nevarnost, da pokvarijo dovodne cevi za zrak ali pa, da ga pokopljejo pod do deli tovara. Ako mu ostane del raztrganega železa ali klad preluknja potapljaško bleko, bo začel iz nje uhajati komprimirani zrak in ogrožati pritisk vodne globine bo potapljača strl in zdrobil. Tudi mu spodrsne pri poslu, takoj pade, akoravno le za par metrov globlje, je to dovolj, da ubije. V velikih morskih globinah je razlika vodnega pritiska od čevlja do čevlja tako razlika, da taka nenadna sprememba grozi človeško življenje.

Toda potapljaču, ki dela boko pod vodno gladino, še druge nevarnosti. Tako "bendi" ga morejo paralizirati za vedno ali pa celo povzročiti njegovo smrt. "Bendi" je tapljačeva poslovna bolezen, povzroča jo mehurčki v krvi, ki nastanejo v žilah zaradi havanja komprimiranega zraka. Dokler ostane potapljač v bočin, ga to ne moti, toda mora iz kateregakoli posebnega vzroka hitro na površje, vrniti se mora zelo hitro. V tem času preneha pritisk komprimiranega zraka na njegovo telo, nenadoma in omenjeni hurčki dušika povzročijo strupene krče, v katerih potapljač po navadi izgubi zavest, krči dosežejo srce, je smrt ogibna.

Najmodernejše rešilne ladje imajo zato posebno opremo, ki zmanjša pritiska. Ako je potapljač prisiljen, da gre na površje, ga sprejmejo v točko za dekompresijo, kjer potapljač zmanjšuje pritisk lagoma zmanjšujejo pritisk normalnega. Po navadi potapljač iz globine na površje polagoma v dolgih stopnjah. Na vsaki stopnji počakati določen čas, ki voljuje organizmu, da se prilagodi in postopoma spreminjenemu pritisku.

Na starejših rešilnih ladjah, kjer celic za dekompresijo niso, morajo potapljači, ki kažejo znake "bendov" poslati nazaj na vodo, ter ga potem iz one potegniti, v kateri je delal, potapljač zopet potegniti na površje.

Delo pri reševanju ladij je vsakem slučaju različno, da ni nobenih splošnih zakonov ali navodil za ta posel. Uspes skoraj vedno odvisen od situacije, ki jo je treba popraviti s dim in napornim delom, pa tudi in smelostjo.

Često se dogodi, da so poškodovane ladje pokvarjene tako, da jo je treba vleči. V tem slučaju sta rešilna ladja nanjo s kablom privezana in poškodovana ladja idealen plavajoči sovražnik podmornice. Ni si treba misliti, kako veliko je obsevanje na rešilni ladji, karane delo potapljača in dvigovanje poškodovane in dvigovanje ladje nov torpedo, tako da bil ves trud in požrtvovanje stonj. Včasih se tudi pretrepani jekleni kabli, ki vežejo rešilno ladjo in njen plen. V tem slučaju je moštvo na rešilni ladji veliko nevarnosti, kajti od njih ni kabel udari po njej s to strahovito silo, da prerake v in kar pomete po krovo.

Življenje posadke na rešilni ladji je trdo — tudi uspešno delo ne prinaša zaslužene plače. Poleg nevarnosti, ki je povezana z njihovim poslom, so zdaj, v času vojne, izpostavljeni še miram in drugim nevarnim predmetom v vodi.

Iztrebljenje Slovencev na Koroškem

V bulletinu št. 134 z dne 14. junija smo prinesli poročilo o sodni obravnavi proti velikemu številu zavednih koroških Slovencev. Zdaj smo pa prejeli zaupno podatno poročilo o strašnem preganjanju slovenskega življa na Koroškem, datirano z dne 24. aprila 1943, katero prinašamo v izvirnem besedilu:

Iztrebljenje Slovencev na Koroškem

Po krivičnem plebiscitu so koroški Slovenci živeli od leta 1920 dalje v nemški Avstriji. Noben od avstrijskih režimov od 1920 do 1938, niti socialistični režim dr. Rennerja, niti krščansko-socialna režima dr. Dollfusa in dr. Suschniga nista koroškim Slovincem dala niti kulturnih niti političnih pravic, oropali so jih celo ostanka slovenskega šolstva. Z letom 1938 po zasedbi Koroške po hitlerjanski Nemčiji pa se z ognjem in mečem uničuje slovensko življenje na Koroškem.

Tako so leta 1941 deportirali vse slovensko inteligenco in vse slovenske duhovnike in redovnike iz dežele in jih poslali deloma v koncentracijska taborišča v Nemčijo ali v internacijo ali konfinacijo.

Vsa slovenska madina je bila mobilizirana in poslana v prve linije na fronto, tako da izkazujejo slovenske občine percentualno največ padlih in ranjenih. Kmečka občina Sv. Jakob v Rožu ima dosedaj že 70 vojnih žrtev padlih, občina Strajaves pri Podkloštru okoli 60 padlih. Nemci so ustavili oba slovenska lista "Koroški Slovinci" in "Nedeljo" ter vse članke uredništva in upravnštva internirali. Zapolnili so vse gospodarske in denarne institucije koroških Slovencev ter centralo gospodarskih organizacij "Zadružno zvezo" v Celovcu z vsem premoženjem in isto izročili Nemcem. Nad 60 slovenskim župnijam so zaplenili vso cerkveno nepremično premoženje in ga izročili v last nemškim priseljencem.

Najhuje preganjanje koroških Slovencev pa se je začelo s preseljevanjem koroških kmečkih družin v masah od aprila 1941 dalje. Okoli 2.000 kmečkih družin z vsemi člani so od aprila 1941 do danes izselili v Nemčijo v razne lagerje in sicer: Lager Weihsenburg, Numburgstrasse 29, Bayern; La-

ger Wassertruedingern, Hopfengaeschen 79; Lager Frauenaurach, Post Erlangen, Mittel-franken; i. t. d.

Vso kmečko posestvo teh ljudi — okoli 10.000 koroških nacionalnih Slovencev — so Nemci brez odškodnine zaplenili in dodelili nemškim priseljencem. Izseljene Koroške Slovence pa so vrhu tega mobilizirali in sicer moške za vojsko in de- lo v tovarnah, isto sinove od 16 let starosti dalje, ženske pa za dekle in služkinje. Vsled slabih prehranjevalnih razmer umira v teh lagerjih veliko koroških Slovencev, posebno starejših ljudi.

Razumljivo je pri teh razme- rah, da so se mnogi koroški Slovenci sedaj ob totalni mobi- lizaciji odločili, da gredo raje v gozdove in se odtegnejo hit- lerjanski vojaški in delovni službi. Del teh ljudi so Nemci v gorovju ujeli in jih privedli v zapore Gestapa v Celovcu. Ta- kozvani "Volksgerichtshof" v Celovcu je pod predsedništvom dr. Freislerja, bivšega državnega sekretarja, sodil 37 sloven- skih nacionalnih Korošcev in jih je dne 9. in 10. marca 1943 obsodil 12 fantov in eno dekle na smrt.

Poleg tega pa so bili še na skupno 125 let in 9 mesecev ro- bje obsojeni številni koroški Slovenci.

Sodba je bila javno objavlje- na šele sredi aprila. Vsi so bili odločni nacionalni koroški Slovenci, člani sloven- skih prosvetnih in pevskih dru- štev. Vsi imenovani kraji ležijo v plebiscitnem ozemlju na Ko- roškem.

Help Sponsor a Fighting
MOTOR TORPEDO BOAT!

HRVATI SO ZOPET USTANO-
VILI VITEŠKI RED

Washington. — Glasom neke nedavne oddaje radio Rakovica, katero je slišala OWI, je bil hr- vaški viteški red zopet ustanov- ljen v Karlovcu. Ta red je pod vodstvom dr. Franja Dojac, žu- pana tega mesta; članstvo v tem redu je očitno vaba za ljudi, ki naj skrbje za ceste, tla- kovanje in druga mestna dela v Karlovcu, ki so bila dozda- j močno zanemarjena.

THIS MODERN-STYLE British Naval officer's duties include during night raids on enemy-held coasts. He is in charge of British Naval Beach Parties one of whose jobs is to land ahead of invasion troops, wade ashore with arms linked to discover any mines or underwater traps, then signal the beach for the troops to follow. It is little wonder that he bristles with firearms. This picture was taken during preparations for the invasion of Sicily.

MLADA BREDA

POVEST

SPISAL DR. IVAN PREGELJ

(Nadaljevanje)

"Kaj je?" je šepetaje vpra- šal.

"Umrla bo!" je istotako šepetala Jerica.

"Kdo?" je vprašal fant.

Ona je odkimala z glavo, češ, da naj molči. Nekaj hipov je Anže motril začuden dekličin obraz. V hipu pa mu je posta- lo nekako silno tesno pri srcu. Ko da je šinil spomin mimo njegove duše: davno, davno je bilo to. In tako, ravno tako ju- tro je bilo, in ravno tako se je prebudil, in so rekli: Umrla bo! In to je bila tedaj njegova ma- ti in res je umrla! Anže je za- čutil, da mu silijo solze v oči, in se je domislil svojih besed tedaj, in kakor v sanjah je za- čel šepetaje prositi:

"Mati je, naj ne umrje, naj ne umrje!"

Pri tem je Anže venomer mo- tril Jeričino lice pred seboj. Iz tope obupnosti, ki je pokrivala dozda- j vse njeno blede lice, je šinil hipoma ob njegovih bese- dah žarek sreče in zaupanja. Anžetu se je zazdelo, da čita njene misli: "Res je, o Bog, ti si pravičen, usmili se je, ne vzemi je! Mati je, ne vzemi je, naj ne umrje, naj ne umrje!"

In otroka sta nevede skupno prosila:

"Naj ne umrje, naj ne umr- je!"

Tedaj se je razlilo morje svetlobe in solčne luči vse- okrog po Peči. Hip pozneje sta se otroka prebudila iz zamišlje- nosti in molitve in se začudila, ko da sta sanjala.

Okna v Aničini sobi so bila skrbno zastrta, da je bilo do- dobra mračno. En žarek se je vendar od nekod vkradel v sobo, obvisel za nekaj hipov na malih steklenicah s čudnimi napisi in skrivnostnimi zdravili. In zdelo se je, da se je žarek začutil užaljenega, češ, tu notri v teh temnorjavih steklenicah naj je zdravje. Res, lepo zdravje v tem ostro zaudarjajočem ozrač- ju, v tej temi! In nekako brzo in sočutno je skočil žarek k Ani- ci na posteljo, pobožal ji blede lice in oči, trudne in nemirne. In za hip se je zdelo, ko da hoče bolnica res zagrabiti za rešilno svetlo nitko iz kraljestva svetlo- be in zdravja, in s trudnim gla- som je tožila:

"Tema je, tema je."

In zopet je roka iskala po odeji, in nemirno se je hotelo mlado, bolno telo premakniti, in znova je zatožila Anica: "Vse je črno, vse..."

In Anica ni mislila, ni čutila nič drugega, nego brezmejno bojazan. Notri do srca je se- gal ta strah. Vstala bi, hitela. Ven, ven v zrak, v morje luči. In zopet in zopet mrzlo, onga- vo čustvo po vsem telesu, ko da leži v jami samih rjavosivih kač. In ena leze, leze. Zdaj jo okleplje z mrzlim telesom krog srca, zdaj bo zasekala svoje zobe vanje. Anici se vzbujata gnus in groza, nemirno sega ro- ka proti srcu. O Bog, o Bog, kako je šibka. Sa niti roke ne more geniti. In hipoma pojema strah, gosti se tema krog Anice, in zdaj je tema, tema in pada- nje v neznano kam. Krog in krog šumenje, ko da ji počiva

glava v ulnjaku, in potem ne- nadoma mir, mir...

Ob Anici se je zgenila Za- plotarica, iz sosednje sobe vstopila zdravnik in Katra. Anica ne čuje ničesar.

"Saj je umrla!" šepeta babi- ca. Zdravnik tipa Anici roko in posluša, posluša.

"Stotrideset," šepeta sam za se in se nagiblje nad Aničina usta.

Marjanica je stopila v sobo z vročim vinom.

Zdravnik odstopi.

"Pokličite jo!" pravi proti ženskam.

Marjanica pristopi.

"Anica, ali spite? Anica, vina sem zavrela. Anica, ali sliši- te."

Anica je zopet odprla oči, ali zdi se ji, da ni treba odgovoriti. Nekaka nevolja na Marjanico, na Zaplotarico, na taščo in zdravnika jo napolnjuje. Čemu ji ne dajo miru? Zdaj je bilo tako lepo, tako lepo. In zdaj jo gredo buditi za nov strah.

"Anica, božji otrok, recite, da boste pili!" kliče Marjanica in ji pritisne vina na ustnice. In Anica pije. Pije! Oh, saj je že- na, žejna, tako žejna, da bi sko- ro piti ne mogla. Zdaj je bolje. Da bi le še mir dali. Ali, kaj imajo venomer: bum, bum, bum! Zakaj razbijajo? Ali je čevljar v hiši? Zakaj ne miruje kot bi ne vedel, kako hudo ji de- ta večni: bum, bum, bum. Kot bi hotela pritožiti se, da ne po- svarijo čevljarja, gleda Anica na zdravnika in Zaplotarico in taščo. Niti zmenijo se ne za njo. Oh, Katra! Tej je gotovo še zelo všeč, da ji more priza- devati sitnosti. Kako razbija, in tako hitro, hitro. Ne! To ne mo- re biti čevljar, tudi mlatiči ne morejo biti, to mora biti nekak stroj. In res je bil stroj. Do skrajnosti hitro delujoč stroj, od razpaljene krvi gnan, sto- tridesetkrat v minuti.

"Srce, srce!" misli napol, na- pol šepeta Anica in zaman išče odgovora, ali je to njeno srce, ali je katero drugo. In zakaj ta- ko hitro? To ne sme biti. To ni

dobro. Stoj, stoj! Toda srce- divja dalje, divja huje, stotri- desetkrat v minuti.

In Anici se zdi, da drži to svo- je srce v roki. Prav nežno je in drobno, kakor mala srebrna uri- ca, ona, ista, katero ji je bil ku- pil mož za njen god. Nekega dne pa se je nekaj utrgalo v malem stroju, in zdaj divja ma- la reč kar tako. In Anica čuti sedaj zopet ono bledomrzlo sen- co, ki je lega na oči, na prsi. In drhti in drhti, in osinele ustnice šepčejo: "Skritje me, strah me je!"

Kaj je to? Nenadoma brez- končno tišina. Ali se je kolesje izteklo? In če se je, naj se! Ta- ko je bolje, o silno, bolje. Do- bro, dobro, dobro. Bloden smeh kroži porodnici na ustnicah; kdo ve, kaj sanja Anica, kaj ču- ti: morda nebesa, morda smrt, morda nič.

Zdravnik plane k oknu in ga razkrije. Morje luči sine hipo- ma v sobo. Marjanica zatuli divje, skoro boječe plane Ka- tra iz kota kvišku in stopi par

korakov k bolnici, ali prav k po- stelji ne stopi. Kdo ve, zakaj ne stopi? Ali čaka, da se sodnik- zdravnik obrne in pripomni:

"Umrla je!"

(Dalje prihodnjito)

KID SALVAGE

"WHAT'S
YOUR
NAME?"

je naslov

novi knjigi

ki jo je spisal v angleščini slovenski pisatelj

LOUIS ADAMIČ

Cena knjigi je \$2.50 in nabavite si jo lahko v našem uradu.

V BLAGOHOTNO
OBVESTILO

"Enakopravnost" že od svojega postanka podpira kulturna in podporna društva, deluje na celi črti za povzdigo in napredek slovenske javnosti in naselbine.

"Enakopravnost" se tudi v sedanji vojni krizi neumorno tru- di, da prinaša svojim somišljenikom in čitateljem resnična poro- čila.

"Enakopravnost" se zaveda svoje dolžnosti napram Ameri- ki in ji nudi svojo moralno in gmotno pomoč na različen način; obenem pa se tudi vztrajno bori, da bo našim zatiranim rojakom in rojakinjam, ki danes trpijo pomanjkanje in čutijo bič zatira- lca, zasijalo solnce svobode.

"Enakopravnost" vrši svoje delo po svojem najboljšem pre- pričanju. Za seboj ima zaslonbo vse zavedne javnosti, ki čuti v svojem srcu ljubezen do bližnjega.

Da bo "Enakopravnosti," kot glasnici ljudske pravice, mogo- če služiti v dobrobit napredku, je potrebno, da je deležna tudi gmotne podpore v obliki oglasov in novih naročin, zato je se priporoča društvom, da ji ob priliki, ko prirejajo svoje piknike, izlete in zabave, poklonijo tudi oglas, poleg dopisov, trgovcem in obrtnikom ter profesionalcem pa da se je spomnijo z ogla- som, ko dobijo v svojo zalogo kaj novega, itd.

"Enakopravnost" tudi izvrši vsakovrstne tiskovine, listke, vstopnice, letake, itd. Delo je lično in po zmerni ceni.

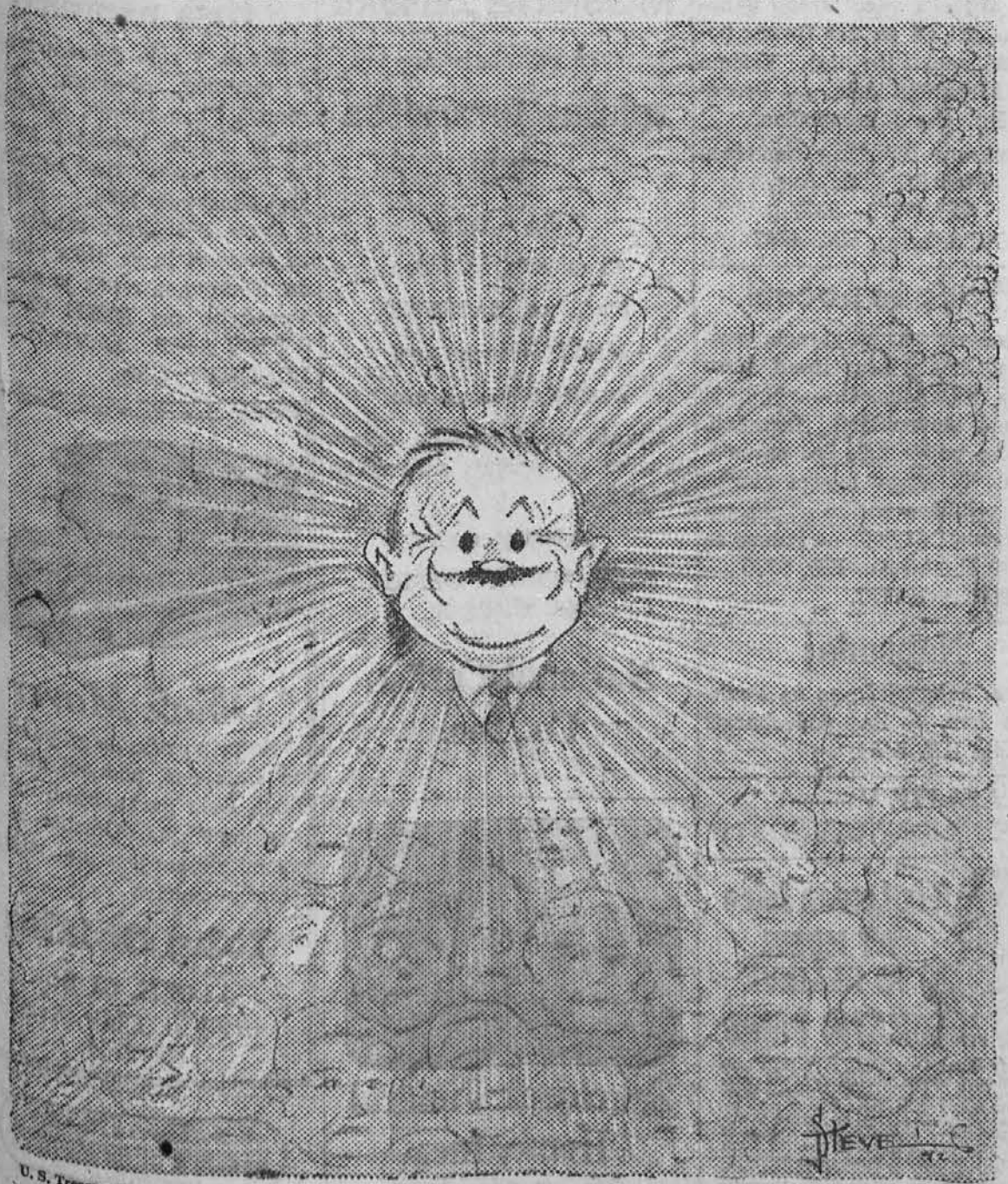
ENAKOPRAVNOST

SLOVENSKI DNEVNIK

6231 ST CLAIR AVE.

HENDERSON 5311-5312

FIND THE MAN WITH THE MOST WAR BONDS

U. S. Treasury Dept. WSS 722A

Courtesy Syracuse Post-Standard

PUSTOLOVŠČINE

DOBREGA VOJAKA

ŠVEJKA

V SVETOVNI VOJNI

JAROSLAV HAŠEK

(Nadaljevanje)

V Meczi Laborcu se je vlak ustavil za razbitim, požganim kolodvorom, iz čigar sajastih sten so molele zvite traverze. Nova, dolga lesena baraka, ki so jih bili v hitrici zgradili namesto pogorelega kolodvora, je bila pokrita z nalepljenimi plakati vseh možnih jezikov: "Podpisujte avstrijsko vojno posojilo!"

V drugi dolgi baraki je bila tudi stacija Rdečega križa. Pravkar sta prišli iz nje dve strežnici, ki sta se na vse grlo smejali debelemu vojaškemu zdravniku, posnemajočemu njima v zabavo razne živalske glasove. Pod železniškim nasosom ob potoku je ležala razbita poljska kuhinja.

"Poglej, Baloun," je rekel Švejk, "kaj nas čaka že v kratkem! Ko so tu pravkar nameravali deliti menažo, je priletela granata in jo takole zdelala."

"Strahota!" je vzdihnil Baloun. "Bog me kaznuje za moje grehe in nesramnosti. O. koliko nesramnosti sem storil v mlinu! Kako sem zmerjal svojega očeta in mu grenil zadnja leta na kotu! In kako sem sekiral svojo ženo!"

Švejk pa je dejal: "Baloun, dobro storiš, ako se nam zdajle izpoveš nekoliko podrobneje, kakšne nesramnosti si počenjal v svojem mlinu."

A izkazalo se je, da je uganjal Baloun s kmetičami nesramnosti samo na ta način, da jim je mešal moko. Najbolj razočaran je bil nad tako nesramnostjo telegrafist Chodounsky. Ponovno ga je vprašal, mar res ni imel sicer ničesar s kmetičami v mlinu na vrečah moke, a Baloun je mahal z rokami in dejal: "Za kaj takega pa sem bil preveč neumen."

Moštvo so naznanili, da bo obed za Palato v Lubkovskem prelatu, in v Meczi Laborcu so obenem odšli bataljonski računski narednik s kuharji vseh stotnikov in s poročnikom Cajthamlom, ki je imel na brigi bataljonsko gospodarstvo. Kot patrona so jim bili prideleni štirje možje.

Vrnili so se v slabi pol uri s tremi praseti, s kričečo rodbino ogrskega Rusa, kateremu so prasetja rekvirali, in z debelim vojaškim zdravnikom iz barake Rdečega križa, ki je nekaj vneta razlagal poročniku Cajthamlu. Ta pa je le zmigaval z rameni.

Pred štabovim vozom je doseгла vsa pravda svoj vrhunec, ko je vojaški zdravnik začel trditi stotniku Sagnerju v obraz, da so ta praseta določena za bolnišnico Rdečega križa. O tem pa kmet ni maral vedeti ničesar ter je zahteval, naj mu praseta vrnejo, češ, da je njegov poslednji imetek in ga torej nikakor ne more dati za plačano ceno.

OPOMINI ZA RACIONIRANJE
SLADKOR

Znamka št. 14 iz War Ration Book je stopila v veljavo dne 16. avgusta in velja za 5 funtov sladkorja do konca oktobra.

RDEČE ZNAMKE

(za meso, maščobo, olje in sir) Rdeče znamke T in U so veljavne do 31. avgusta.

Rdeča znamka V stopi v veljavo 18. avgusta in bo veljavna do 31. avgusta.

MODRE ZNAMKE

(za konzerve in hrano iz ledenice ali dehidrirano)

Modre znamke R, S in T ostanejo v veljavi do 20. septembra.

Obenem je potiskal v roko denar Sagnerju, ki ga je držala kmetica za drugo roko in mu jo poljubljala s ponižnostjo, s katero se je ta kraj zmerom odlikoval. Sagner je bil od vsega tega ves zmeden, in precej časa je trajalo, preden se mu je posrečilo, da je odrinil staro kmetico. A bilo je vse zaman, zakaj na njeno mesto so stopile mlajše sile in mu znova začele lizati roke.

Poročnik Cajthaml pa je poročal čisto trgovski: "Ta človek ima še dvanaest praseta in je prejel plačilo popolnoma v redu po divizijskem povelju, številka 1420, gospodarski oddelek. Po tem povelju, paragraf 16., je kupovati prašiče po krajih, ki jih je vojna ni zadela, ne dražje nego po 2 kroni 16 vinarjev za kilogram žive vage; v krajih, ki jih je zadela vojna, je na vsak kilogram žive vage doplačati 36 vinarjev, torej je plačati za kilogram 2 kroni 52 vinarjev. K temu še pripomba: Ako bi se zgodilo, da bi v krajih, prizadetih po vojni, ostala gospodarstva z nezmanjšanim stanjem praseta, je plačevati za rekvirirano svinjo toliko, kolikor se plačuje v krajih, po vojni neprizadetih, a s posebnim doplačilom 12 vinarjev za kilogram žive vage. Kjer bi položaj ne bil jasen, naj se takoj na licu mesta sestavi komisija iz interesa, poveljnika vojnega oddelka ter iz častnika ali računskega narednika, ki mu je poverjeno gospodarstvo."

Vse to je prebral poročnik Cajthaml iz kopije divizijskega povelja, ki ga je nosil vedno s seboj, in skoraj je znal že na pamet, da se na rontnem ozemlju zvišuje cena za kilogram mrkve za K 15.3 in za karfiolo po K 1.70 za kilogram.

Modrijani, ki so na Dunaju krpučali take odredbe, so si pač predstavljali, da je na fronti mrkev in karfiol za cele vlake. Poročnik Cajthaml je seveda razburjenemu kmetu odredbo čital nemški in ga prav tako po nemško vprašal, ali razume; ko je kmet zmajal z glavo, je zatulil nanj: "Torej hočeš komisijo?"

Besedo komisija je kmet razumel in zato prikimal. Tako so medtem, ko so njegova praseta že davno odgnali k poljski kuhinji, da jih zakoljejo, obstopili kmeta rekviziciji dodeljeni vojaški bajoneti, in komisija se je odpravila k njegovi domačiji, da dožene, ali naj prejme za praseta po 2 kroni 52 vinarjev za kilogram ali le po 2 kroni 28 vinarjev. A niso še dospeli na cesto, vodečo v vas, ko se je od poljskih kuhinj oglasil trojni smrtni vrisk praseta.

Kmet je zdaj razumel, da je vsemu konec, in obupan je vzkrilnil: "Davajte mne za kačduju svinju dva rynskija!"

Vojaki so ga obkolili tesneje, a vsa rodbina je stotniku Sagnerju in poročniku Cajthamlu zastavila pot, poklekivši na cesto v prah. Mati s hčerkama jima je objemala kolena in jih nazivala dobronika, dokler ni kmet zakričal nanje v ukrainjskem dialektu ogrskih Rusov, naj vstanejo in naj si vojaki praseta požro ter poginejo od njih. Ker se je kmet razburil in zagrozil s pestjo, jo je dobil s kolbo, a vsa rodbina se je pokrižala in pobegnila z očetom vred. Tako je bilo komisije konec.

Deset minut nato sta se že naslanjala računski narednik in bataljonski ordonanc v svojem vagonu na svinjskih možganih, stotnik Sagner pa je odredil za

YANKEE AMBASSADOR — Yanks quickly won the eternal gratitude of the French in North Africa through acts of kindness. Here Private John Geshel, of Whitehaven, Tenn., shows a little French girl the mysteries of ice cream, provided by the American Red Cross at a party for French war orphans in a Red Cross Service Club in Algiers.

častništvo: "Izbrati najlepše meso, a ne premastno!"

Tako se je zgodilo, ko se je razdajala menaža, da je našel vsak vojak v svoji porciji juhe le po dva koščka mesa, a kdor se je narodil pod še nesrečnejšo zvezdo, le košček kože. V kuhinji je vladal običajni vojaški nepotizem, ki je dajal prednost vsem, ki so bili blizu ukazujoče klikke. Pucfleki so imeli mastne gobce, vsak ordonanc je imel trehuh trd kot boben, in godile so se reči, ki so kričale do nebes.

Okoli pa so se povsod valjale še prazne patrone, prazne konzervne škatlice, cunjje ruskih, avstrijskih in nemških uniform, deli razbitih vozov, okrvavljeni dolgi pasovi gazovih obvez in vate. Povsod so bile videti črepinje granat, a nekeje v bližini so bila pač le plitko zakopana trupla vojakov, ker je strašno smrdeło po mrličih. In ker je tod prehajala vojska in taborila tod okoli, je bilo videti povsod kupe človeškega blata mednarodnega izvora, od vseh narodov Avstro-Ogrske, Nemčije in Rusije. Blato vojakov vseh narodnosti in vseh veroizpovedanj je ležalo tu, kupec tik kupca v dolgih vrstah, in se ni prav nič prepiralo med seboj. Napol razrušen vodnjak, lesena železniška čuvajnica in sploh vse, kar je imelo kakršnokoli steno, je bilo prevrtano od krogel kakor rešeto.

Da je bil dojem vojnih radosti še popolnejši, so se za nedalekimi vrhi dvigali oblaki dima, kakor bi ondi gorela vsa vas ali bi bilo ondi središče velikih vojni operacij. Toda tam so sežigali le barake, za kolero in grižo. Sežigali so jih na veliko radost gospodov, ki so pod protektoratom nadvojvodinje Marije bili dali zgraditi tisto bolnišnico ter so kradli in polnili žepe s predlaganjem računov tudi za barake, ki jih sploh ni bilo nikdar nikjer.

In Alsace-Lorraine even the family names have been taken from the residents and Germanized names substituted. Century-old French streets of Mulhouse, Strasbourg, Metz have been given Nazi names. In their effort to destroy all French culture in these prov-

inces the Germans are burning libraries—even the privately owned French cook books. In Strasbourg alone nearly 20,000 homes have been damaged in this war but the residents still pray for allied bombers to come over again with their block busters.

In America our war efforts are tranquil, but nevertheless they must be determined if we are to defeat Hitler. Buying War Bonds every day is one good way to exhibit our determination to aid in the war effort.

Za postajo na skali so bili Nemci iz rajha postavili spomenik padlim Brandenburgovcem z napisom: Den Helden vom Lubkapass, z velikim bronastim orlom nemškega rajha. Na postavku je bilo izrečno pripomnjeno, da je orel ulit iz ruskega topa, zaplenjenega pri osvojenju Karpat po nemških polkih iz rajha.

V ti čudoviti in doslej neobičajni atmosferi je bataljon počival po obedu po vagonih, a stotnik Sagner in bataljonski adjutant se še zmerom s žifriranimi brzojavkami nista mogla dogovoriti z brigadno bazo glede nadaljne vožnje. Odgovori so bili namreč tako nejasni, da je bilo razumeti, kakor da bi se bataljon sploh ne bil smel pripeljati do Lubkovskega prelaza, nego bi bil moral potovati v povsem drugi smeri od Novega mesta pod Šatorom, kajti v brzojavkah je bil govor le o krajih Cap. Ungvar, Kis-Berezna—Užok.

Končno se je izkazalo, da je štabni častnik na brigadi mislil, da govori z 8. maršbataljonom 75. polka, in je poslal naposled brzojavko: Maršruta neizpremenjena, na Lubkovski prelaz — Sanok, kjer nadaljnje povelje.

Ko se je stotnik Sagner vrnil v štabov vagon, se je ondi razvila debata o brezglavosti v brigadnem poveljstvu, in namigaval se je, da če bi ne bilo rajhovskih Nemcev, bi bila vzhodna vojna skupina popolnoma brez glave.

Poročnik Dub je izkušal brniti brezglavost avstrijskega štaba ter je čenčal, da je tukajšnja krajina bila pač silno opustošena po nedavnih bojih in da zato brzojavne zveze še ne morejo biti v podrednem redu.

(Dalje prihodnjé)

V blag spomin

ob tretji obletnici, odkar je umrl naš ljubljani soprog in dragi, dobri oče

Joseph Reboly

Zatisnil je svoje oči dne 18. avgusta, 1940.

Sladki spomini ostali bodo za vedno, čas jih ne more spremeniti, Leta, ki prihajajo, ne morejo razdružiti Ljubeče spomine na Tebe!

Danes je za nas žalosten dan, ker med nami več ni ljubljene soproga in dragega očeta, na katerega danes mislijo oni, ki so ga najbolj ljubili!

Žalujoči ostali:

Frances, soproga;
Joseph V., sin;
Ida in Dorothy, hčerki

Cleveland-Collinwood,
18. avgusta, 1943.

Oglašajte v...
Enakopravnosti

Mali oglasi

ŽENSKESKE
STROJNE OPERATORICE
in
UČENKE

Visoka plača

CLEVELAND CAP
SCREW CO.

2921 E. 79 St.

TEŽAKI

za

SPREJEMNI ODDELEK
ODDAJNI ODDELEK
STAVBINSKI ODDELEK
SPOŠNA DELA ZUNAJ

Plača od ure

The Cleveland
Tractor Co.

19300 Euclid Ave.

HOTEL STATLER

Ima odprto delo za:

CISTILCE—izkušnja ni potrebna—pordnevi ali ponoči; za vsakovrstno snazhenje v hotelu. Tedenska plača. Uniforme.

ŽENSKESKE ZA PRIPRAVO JEDIL.

Izkušnja ni potrebna.

ŽENSKESKE za pečivo, kuhinjsko in delo pri counterju ter za kuhanje. Tedenska plača, obedi in uniforme.

Zgledite se pri EMPLOYEES ENTRANCE, E. 12 St., soba št. 335, 9-5 dnevno; 9-1 ob sobotah.

DEKLETA

18 do 45 let

obrambna industrija

Izkušnja ni potrebna

Plača od ure

Državljanstva se ne zahteva

The Geo.

Worthington Co.

802 West St. Clair Ave.

Priložnost

imate kupiti poceni hišo s 8 sobami za dve družini; 2 garaže, blizu East 185th St. in Mohawk Ave., za \$6,000. Takoj \$2,000. Podrobnosti vam lahko da FRANK PREVEC, 960 E. 185 St., KE. 5030.

Ako je treba vašo streho nanovo pokriti ali pa vaš fornex popraviti, pokličite nas. Vršimo tudi kleparska dela. — Proračun damo brezplačno.

Universal Roofing Service
1515 St. Clair Ave.
CH. 8376—8377
Ob večerih: ME. 4767

Prodaja se poceni

25 akrov prazna parcela zemlje na County Line Road, blizu jezera v Geneva, O. — Nahaja se med slovenskimi farmarji. Zelo lep potok teče čez parcelo, in ima 17 akrov lepega gozda. Cena približno kot za en mestni lot, namreč \$1,800. — Poizve se na 960 E. 185 St., KE. 5030 — FRANK PREVEC.

Naprodaj

je lota, nahajajoča se na Parkgrove Ave. — Za podrobnosti pokličite KE. 5434.

OGLASAJTE V

"ENAKOPRAVNOSTI"

Mix Lemon Juice
AT HOME
TO RELIEVE
RHEUMATIC PAINS

Money Back—If This Recipe Fails Good news travels fast—many of the thousands of folks who now take lemon juice for rheumatic pain—have found that by adding two tablespoons of Allenru to one tablespoon of lemon juice in a glass of water, they get faster relief for the aches and pains caused by rheumatism, lumbago, etc. It's no surprise either, for Allenru is a 15 year old formula to relieve rheumatic aches and pains. In fact—if it does not help—your money back. What could be fairer? Get Allenru today at any live druggist. Only 85 cents—Do it Now.

Mali oglasi

HIŠNE

Izkušnja ni potrebna

Tedenska plača

Proste ob nedeljah

Ugodne delavske razmere

Zglasite se pri hišniku

Hotel Westlake

IŠČE SE MOŠKE

za delo v mlekarni; izurjeni ali ne-izurjeni.

UNIJSKA PLAČA. STALNO DELO

HILLSIDE DAIRY

Warrensville Center Rd.

vokal Mayfield Rd.,

Cleveland Heights, O.

FA. 9100

Zanesljivi moški in ženske

za obrambno delo z bodočnostjo v mirnem času za

Sprayers, pomočnike in težake

Morate imeti izkazilo državljanstva.—Plača od ure.

DI-NOC MFG. CO.

1700 LONDON RD.

Zglasite se med 9. in 12. uro ter 2. in 5. uro.

MOŠKI

18 do 60 let

STROJNI OPERATORJI

in

UČENCI

Visoka plača

CLEVELAND CAP

SCREW CO.

2921 E. 79 St.

VOZNIKI TRUKOV

Težaki za zunanje

delo

na

PREMOGOVEM JARDU

STRAŽNIK

Visoka plača na uro in

"overtime"

Stalno delo

Sprejme se nedržavljanse

GOFF-KIRBY CO.

1718 COLLAMER AVE.,

od Euclid Ave.

East Cleveland

MOŠKE IN ŽENSKESKE

se potrebuje za

splošna tovarniška

dela

6 dni v tednu

48 ur dela na teden

Plača za ZACETEK

Moški 77½c na uro

Ženske 62½c na uro

Morate imeti izkazilo državljanstva in prestatu zdravniško preiskavo.

Zglasite se na

EMPLOYMENT OFFICE

1256 W. 74 St.

National Carbon

Co., Inc.

Zakrajsek Funeral

Home, Inc.,

6016 ST. CLAIR AVENUE

Tel: ENdicott 3113

Mali oglasi

Mlekarniški pomočniki

Dobra plača od ure za zatek; povišek v 30 dneh, 90 dneh 6 mesecih in 1 letu.

TELLING BELLE-

VERNON CO.

3740 Carnegie Ave.

UČITE SE

SLOVENŠČINE

ANGLEŠČINE

s pomočjo Dr. Kernove knjige

Angleško-slovensko berilo

English-Slovene

Reader

Cena \$2.00

HIŠNIK

IZKUŠNJA NI POTREBNA

TEDENSKA PLAČA

PROST OB NEDELJAH

Ugodno delavsko razmerje

Zglasite se pri oskrbniku

Hotel Westlake

B. J. RADIO SERVICE

1363 E. 45 St. HE. 3028

Prvovrstna popravila na vseh

vrst radio aparatih

Pridite in oglejte si

našo zalogo novih spomladanskih

zastorov in "draperies."

FARKWOOD

HOME FURNISHINGS

7110 St. Clair Ave.

Odprto ob večerih

Farmers Poultry Market

Vogal SUPERIOR in E. 43rd St.

KOKOŠI, RACE, GOSKE,

PURMANI IN JAJCA

Prodajamo na debelo za obcete

in priredbe.

TOVARNIŠKO DELO

100% obrambna tovarna

Izkušnja ni potrebna

Plača na uro, poleg "overtime"

Če ste sedaj zaposleni pri obrambnem delu, morate predložiti izjavo, da lahko sprejmete

drugo delo.

The Draper Mfg. Co.

E. 91 St. in Crane

1 blok južno od Union Ave.

Hiša naprodaj

8 sob, v zelo dobrem stanju;

3 spalnice, obednica, "music

room", "sun room", sprejemni

ca in velika kuhinja; gorkotla

na vročo vodo, "tile" kopalnica;

klet skozi celo hišo. — Poleg je